

Warszawa, 16-06-2025 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

VII.0134.6.2025.PK

Pan

Marcin Wróbel

Sekretarz Stanu

Ministerstwo Kultury

i Dziedzictwa Narodowego

ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

dziękując za wyjaśnienia przekazane w piśmie z dnia 15 maja 2025 r. (znak DPAiF-WA.552.40.2025.MS), wobec utrzymujących się wątpliwości dotyczących przedstawionej sprawy, zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o ponowne jej przeanalizowanie.

W odpowiedzi na wystąpienie wskazał Pan Minister, że obowiązujące przepisy prawa w sposób równorzędny traktują twórców, w tym muzyków zatrudnionych w instytucjach kultury, jak i nauczycieli akademickich. Zgodnie bowiem z art. 22 ust. 9 pkt 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. 2025 poz. 163 ze zm.) koszty uzyskania przychodów w wysokości 50% mogą być stosowane do przychodów uzyskanych m.in. z tytułu działalności artystycznej. Działalność ta obejmuje natomiast również działalność wykonywaną przez muzyków orkiestrowych w ramach stosunku pracy, o ile ma ona charakter twórczy i jej rezultatem jest utwór w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. 2025 poz. 24). Nauczyciele akademicy

korzystają zaś z tego samego mechanizmu podatkowego, a więc nie można mówić o różnicowaniu uprawnień tych dwóch grup zawodowych.

Różnica między traktowaniem nauczycieli akademickich a przedstawicieli środowiska twórczego jest jednak wyraźna i wynika z obowiązujących przepisów prawa. W przypadku nauczycieli akademickich z art. 116 ust. 7 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2024 poz. 1571 ze zm.) wynika literalnie, że wykonywanie ich obowiązków stanowi działalność twórczą o indywidualnym charakterze, o której mowa w art. 1 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. W konsekwencji uznaje się, że każdy z ustawowych obowiązków nauczyciela akademickiego stanowi przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, a preferencyjne stawki podatkowe stosuje się do wszystkich składników wynagrodzenia nauczyciela akademickiego¹. W praktyce więc nie ma potrzeby każdorazowej weryfikacji, czy określona działalność nauczyciela akademickiego stanowi przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze – każda jego działalność mieszcząca się w ramach wykonywania obowiązków, w związku z jednoznacznym przesądzeniem tej kwestii przez ustawodawcę i niepozostawieniem miejsca na odmienne interpretacje np. organów administracji skarbowej, ma taki charakter. Dla przykładu, jak wskazano w interpretacji indywidualnej z 26 czerwca 2020 r. (0113-KD IPT2-2.4011.392.2020.1.MK), „[w] odniesieniu do wykonywania obowiązków nauczyciela akademickiego nie zachodzi (..) potrzeba ani nawet możliwości różnicowania wykonywanej przez nauczyciela akademickiego pracy na tę, która ma twórczy charakter i tę, która takiego charakteru jest pozbawiona” (podkr. wł.).

Odpowiedniego przepisu nie zawiera natomiast ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U. 2024 poz. 87), która to dotyczy przedstawicieli środowiska twórców zatrudnionych w instytucjach kultury, w tym wspomnianych muzyków orkiestrowych. Praktyka orzecznicza sądów administracyjnych, jak również organów administracji skarbowej, nie pozwala na traktowanie tej drugiej grupy analogicznie do nauczycieli akademickich, mimo że zakres obowiązków tychże pracowników, jak wskazują oni w kierowanych do mnie pismach, stanowi w całości działalność twórczą. W konsekwencji przedstawiciele środowiska twórczego są traktowani odmiennie od nauczycieli akademickich, jako że

¹ Zob. np. A. Bocheńska [w:] A. Jakubowski (red.), Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz, wyd. 1, 2023, Legalis/el.

ich pracodawcy są zmuszeni do podziału ich wynagrodzeń na wynagrodzenie zasadnicze, honoraryjne oraz wszystkie pozostałe składniki wynikające z regulaminu wynagradzania, a jedynie wynagrodzenie honoraryjne jest objęte 50% kosztami uzyskania przychodów. Na przykładzie muzyków orkiestrowych sam pracodawca podkreślił w piśmie skierowanym do RPO, że podział ten nie powinien mieć miejsca, jako że praca wykonywana przez każdego muzyka ma w 100% charakter twórczy i we wszystkich obszarach aktywności zawodowej pracownicy wykonują obowiązki mające charakter artystyczny.

O ile zatem należy zgodzić się z Panem Ministrem, że MKiDN nie posiada kompetencji do kształtowania praktyki interpretacyjnej w zakresie prawa podatkowego, o tyle we właściwości Ministra jest inicjowanie zmian prawnych, które zrównają sytuację przedstawicieli środowiska twórczego z sytuacją nauczycieli akademickich. Takie działanie stanowiłoby również wyraz otwartości na dialog z przedstawicielami zawodów artystycznych, które niejednokrotnie wskazywały już na opisany przeze mnie problem systemowy.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. 2024 poz. 1264 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o przedstawienie dodatkowych wyjaśnień w sprawie.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/